

HAKA

Eesti Hariduse
Kvaliteediagentuur

Täienduskoolitusasutuse õppekavarühma kvaliteedi hindamine

OÜ Macte

Õppekavarühm Sotsiaaltöö ja nõustamine

HINDAMISARUANNE

Euroopa Liit
Euroopa Sotsiaalfond

Eesti
tuleviku heaks

„Tööturuteenuste osutamine tagamaks paremaid võimalusi hõives osalemiseks“

2023

Täienduskoolitusasutuse nimi (jur)	OÜ Macte
Veebilehe aadress	https://macte.ee/et/home/
Kontaktisik koolitusasutuses	Svetlana Šiškina
Hindamiskomisjon	<p>Stina Siem - Stinal on pikaajaline töökogemus personalitöö, juhtimise ja kvaliteedijuhtimise alal, peamiselt sotsiaalvaldkonnas. Stina on olnud tegev EQUASS kvaliteedijuhtimissüsteemi konsultandina. Ta on pikka aega töötanud Tallinna Tugikeskuses Juks personali-, kvaliteedi- ja arendusjuhina. Läbi ettevõtte OÜ HQR Konsult pakub ta ka konsultandi ja sisehindamise mentori teenust. Alates 2022. aasta sügisest töötab Stina Haapsalu Kutsehariduskeskuse arendusdirektorina. Stina on aktiivselt osalenud kutsehariduse sotsiaalvaldkonna õppekavade kvaliteedihindamises ning viimased 3 aastat olnud sama valdkonna hindamiskomitee ka täienduskoolituse õppekavade ja õppe läbiviimise hindamises.</p> <p>Kati Välbe - Kati on omandanud Eesti Maaülikoolis sotsiaalteaduse magistrikraadi ökonomika ja ettevõtluse eriala. Lisaks on ta läbinud andragoogika täienduskoolituse. Täienduskoolituse õppekavade koostamisega on ta tegelenud juba aastast 2011, kui töötas OÜ Reiting koolitusjuhina. Ta on üle kümne aasta viinud ka ise läbi nii lapsehoidja kui tugiisiku koolitusi. Alates 2014.a on Kati tegev OÜ Luwi (Koolituskeskus Luwi) juhatuse liikme ja juhatajana, samuti annab ta seal lapsehoidja ja tugiisikute koolitusi. Lisaks tegutseb ta Eesti Sotsiaaltöö Assotsiatsioon (ESTA) lapsehoidja kutse andmise koordinaatorina ning kuulub ka juhatusse, kus tema töövaldkond on ennekõike kutsete arendustegevus ja</p>

	propageerimine. Kati on ESTAs tegutsenud ka tugisiku kutse andmise koordinaatorina.
Hindamiskoordinaator	Irma Estra
Hindamisperiood	september -november
Valimi õppekavad	Tugisiku õppekava

HINDAMISVALDKONDADE HINNANGUTE KOONDTABEL

Hindamisvaldkonnad	Koondhinnang hindamisvaldkonnale
1. Õppekava ja õppekavaarendus	<i>Nõuded on põhiosas täidetud</i>
2. Õppimine ja õpetamine	<i>Nõuded on täidetud</i>
3. Koolitajad	<i>Nõuded on täidetud</i>
4. Ressursid	<i>Nõuded on täidetud</i>

Sisukord

Sissejuhatus	3
Õppekavarühma “Sotsiaaltöö ja nõustamine” analüüs hindamisvaldkondade lõikes	5
I ÕPPEKAVA JA ÕPPEKAVAARENDUS	5
II ÕPPIMINE JA ÕPETAMINE	8
III KOOLITAJAD	14
IV RESSURSID	15

Sissejuhatus

Täienduskoolitusasutuse õppekavarühma kvaliteedi hindamine on täienduskoolitusasutuse õppekavade ning nende alusel toimuva õppe ja õppealase arendustegevuse hindamine õppekavarühmas. Hindamist teostab Eesti hariduse Kvaliteediagentuur (edaspidi HAKA). Hinnatakse, kas kvaliteet vastab [täiskasvanute koolituse seaduses](#) (TäKS) ja [täienduskoolituse standardis](#) määratletud täienduskoolituse kvaliteedi nõuetele ning [HAKA juhendis](#) sätestatud kvaliteedikriteeriumitele.

Hindamise eesmärgiks on anda täienduskoolitusasutusele soovitusi õppe kvaliteedi parendamiseks õppekavarühmas ja tunnustada parimat kvaliteeti.

Hinnatavate õppekavade valiku on teinud HAKA asutuse veebilehel olevate koolituspakkumiste seast. Hindamiskomisjoni eesmärk on analüüsida õppe kvaliteeti õppekavarühmas ning anda analüüsi põhjal soovitusid õppe kvaliteedi parendamiseks. Komisjoni töö aluseks on täienduskoolitusasutuse esitatud õppekavarühma eneseanalüüs ja selle lisad, asutuse veebilehel olev teave ning vestlustel kogutud informatsioon.

Õppekavade ja õppe kvaliteeti analüüsitakse **4 hindamisvaldkonna** alla kuuluva **8 kriteeriumi** lõikes. Kriteerium on nõue, mille täitmist hinnatakse. Kriteeriumite all on toodud **suunised**, mis sisaldavad näiteid selle kohta, mida kriteeriumi hindamisel arvesse võetakse.

Hindamisvaldkonnad on:

- õppekavad ja õppekavaarendus,
- õppimine ja õpetamine,
- koolitajad,
- ressursid.

Hindamiskomisjon toob oma aruandes iga hindamisvaldkonna lõikes välja tugevused, parendusvaldkonnad koos soovitustega õppe kvaliteedi parendamiseks ning arenguvõimalused:

- **Tugevustena** on välja toodud head tavad, uuenduslikud lahendused jne, mis on andnud soovitud tulemusi ja seeläbi õppele lisaväärtust. Tugevused on enamasti kui nõuetele vastavus.

- **Parendusvaldkonnad ja soovitused** viitavad mittevastavustele või vajakajäämistele hindamiskriteeriumi nõuete täitmisel. Parendusvaldkonnad mõjutavad hindamisotsuse kujunemist.
- **Arenguvõimalused** on komisjoni soovitused arendustegevusteks, mis ei sisalda mittevastavust nõuete täitmisel ning mille arvestamine või mitteamvestamine on koolitusasutuse otsustada. Arenguvõimalused ei mõjuta lõpphinnangu kujunemist.

HAKA täienduskoolituse hindamisnõukogu kaalub hindamiskomisjoni hinnanguid hindamisvaldkondadele ja hindamisaruandes välja toodud tugevusi, parendusvaldkondi ja soovitusi ning võtab vastavalt **HAKA juhendis** sätestatud põhimõtetele vastu ühe järgmistest hindamisotsustest: a) asutus on positiivselt läbinud õppekavarühma kvaliteedihindamise ja talle on antud kvaliteedimärk; b) asutus on positiivselt läbinud õppekavarühma kvaliteedihindamise; c) asutus ei ole positiivselt läbinud õppekavarühma kvaliteedihindamist.

ÜLEVAADE HINDAMISPROTSESSIST

Asutus kooskõlastas HAKAga kvaliteedihindamise aja ja hindamiskomisjoni koosseisu 08.09.2023

Hindamiskomisjon sai asutuse õppekavarühma eneseanalüüsi koos lisadega 26.09.2023

Tagasiside asutuse eneseanalüüsi aruandele:

Asutus on eneseanalüüsi koostamisel arvesse võtnud selle täitmise soovituslikke suuniseid ning toetavaid küsimusi kvaliteedikriteeriumi kirjeldamiseks. Analüüs saabus komisjonile tähtaegselt ning seda ilmestavad näitlikud lisad. Asjaolud, mis eneseanalüüsist välja ei tulnud või jäid esialgu ebaselgeks, said üle täpsustatud veebivestlusel.

Vestlus asutuse esindajatega toimus 17.10.2023

HAKA saatis esmase hindamisaruande asutusele 02.11.2023

Asutusel ei olnud esmasele hindamisaruandele muid kommentaare kui see, et kõik komisjoni esitatud parandusettepanekud n õppekavasse juba sisse viidud.

HAKA edastas lõpliku hindamisaruande asutusele 07.11.2023

TÕENDID

Komisjoni hindamisaruanne põhineb järgmistel tõenditel:

- OÜ Macte eneseanalüüs
- Macte Täienduskoolituskeskuse tegevuse kvaliteedi tagamise alused *(laetud alla asutuse veebilehelt 25.10.2023)*
- Õppekava "Tugiisik" *(laetud alla asutuse veebilehelt 26.09.2023)*
- 17.10.2023 veebivestlus ja vestluse protokoll
- Asutuse esitatud täiendavad tõendusmaterjalid
 - Tõend 1 - tagasiside kursusele "Tugiisik lapsele"

- Tõend 2 - tagasiside ankeedi näidis
- Tõend 3 - tunnistuse näidis
- Tõend 4 - veebipõhine õpe (näidis)
- Tõendid 5-7 - fotod õpperuumidest

Õppekavarühma “Sotsiaaltöö ja nõustamine” analüüs hindamisvaldkondade lõikes

I ÕPPEKAVA JA ÕPPEKAVAARENDUS

1. Õppekavad on ajakohased ja nende arendusprotsess on tõendus põhine.

Suunised: Asutusel on olemas õppekavade väljatöötamise ja arendamise põhimõtted ja neid rakendatakse praktikas. Õppekava on välja töötatud sihtrühma ja/või tööturu vajadustest lähtuvalt. Kus võimalik, toetatakse valdkondlikele uuringutele (nt OSKA), ja kus asjakohane, lähtutakse valdkondlikest regulatsioonidest (nt määrused, rahvusvahelised standardid) või kutsestandarditest. Asutuses vaadatakse regulaarselt üle õppekavad, selgitatakse välja nende arenguvajadused, kasutades õppijate, koolitajate jt osapoolte (nt tööandjad) tagasisidet, ning uuendatakse õppekavasid, püüeldes parima kvaliteedi poole. Potentsiaalsele õppijale kättesaadav informatsioon veebilehel või muul avalikkusele kättesaadaval meediaplatformil õppekava kohta on asjakohane.

ANALÜÜS

Asutuse „Täienduskoolitusasutuse kvaliteedi tagamise alustes“ on kirjas, et õppekavade koostamisel lähtutakse täiskasvanute koolituse seadusest, täienduskoolituse õppekava koostamise juhendmaterjalist ja täienduskoolituse standardist. Õppekava koostamisel lähtutakse sihtgruppide vajadustest ning iga koolitus peab olema praktilise suunitlusega ja aitama sihtgrupil saavutada paremaid ning mõõdetavaid tulemusi.

Asutuse õppekava “Tugiisik (lastele)” kinnitati 10.11.2022, kuid hindamise hetkeks ei ole ühtegi koolitust antud õppekava alusel läbi viidud ning asutus ei reklaami hetkel koolitust ka enda veebilehel.

Veebivestlusel selgitas asutus, et tugiisiku õppekava väljatöötamise idee sai alguse Töötukassa ümarlauast, kust koolitusasutus sai sisendi, et tugiisikuid on tööturule vaja. Sellest lähtuvalt alustati ka õppekava väljatöötamisega ning koolituse pakkumisega veebilehel. Eneseanalüüsist selgub, et õppekava koostamise eel olid tekkinud ka juba mõned inimesed, kes tulevase koolituse vastu huvi tundsid. Enne õppekava väljatöötamist viis asutuse koolitusjuht läbi uuringu ümbruskonna tööandjate seas. Veebivestlusel täpsustas koolitusjuht, et uuring oli suuline ning see viidi läbi erivajadustega lastega tegelevate asutuste (näiteks Jõhvi MTÜ Puuetega Laste Tugikodu Päikesekiir, Corrigo Tervisekeskus) seas. Siinjuures peeti vajalikuks saada ka infot, millised oskusi ja pädevusi tulevane tööandja tähtsaks peab.

Uuringu tulemused näitasid, et erivajadustega inimestega tegelevates tugikeskustes ja mõningates haridusasutustes vajatakse üsna tihti tugiisikuid. Sageli on vajadus nende järele nii suur, et väljaõpet ja tunnistust ei peeta oluliseks ning tööle võetakse kõik, kes soovivad ja sobivad.

Veebivestlusel mainis asutuse koolitusjuht, et õppekava koostamise eel tutvuti ka OSKA uuringuga, mille kohaselt on Eestis järjest rohkem erivajadustega lapsi ning seetõttu nõudlus tugiisikute järgi olemas.

Õppekava väljatöötamine sai võimalikuks ka tänu sellele, et asutuse koolitajate seas on neid, kes tegelevad just laste toetamisega ja kes omavad selles valdkonnas palju väärtuslikku praktilist

töökogemust. Koolitajate ja koolitusjuhi koostöö tulemusena valmis õppekava esmane versioon. Veebivestlusel täpsustas asutuse koolitusjuht, et esialgu tehti see, võttes aluseks kutsestandard "Sotsiaal- ja tervishoiuvaldkonna spetsialist, tase 4". Valminud kavand edastati nõu ja sisendi saamiseks koolitajatele.

Eneseanalüüsis on kirjeldatud, et õppekava teemade valikul toetuti eelpool nimetatud kutsestandardi kohustuslike kompetentside loetelule ning teemasid kohandati vastavalt koolitajate soovitudele. Lisaks lähtuti sellest, et õppekava on mõeldud neile, kes soovivad töötada laste tugiisikuna ning sel põhjusel lisati teema „töö abivajadusega lapse perega (omavahelise suhtluse toetamine)“.

Täienduskoolituse standard § 2 lõige 4 ütleb, et kui täienduskoolituse eesmärk on kutsestandardis või tasemeõppe õppekavas sisalduvate kutse-, ameti- või erialase kompetentside omandamine, viidatakse õppekava eesmärgis asjaomasele kutsestandardile ja selle kutsetasemele või õppekavale ja loetletakse asjaomased kompetentsid. Kui õppekava ei hõlma kutsestandardi kõiki kompetentse või mõne kompetentsi tegevusnäitajat, siis tuleks see selgelt välja tuua. Hetkel keskendub õppekava ainult ühele kutsestandardis märgitud spetsialiseerumisele, milleks on abivajadusega (tervisest tuleneva erivajadusega) lapse tugiisik. Kutsestandardi teisi spetsialiseerumisi õppekava ei sisalda, ehkki õppekavas on märgitud, et aluseks on võetud kogu kutsestandard. Sellest tulenevalt soovitab komisjon täpsustada õppekava koostamise alust järgmiselt: *“Kutsestandard Sotsiaal- ja tervishoiuvaldkonna spetsialist, tase 4 kohustuslikud ja läbiv kompetents ning spetsialiseerumise „Töö abivajadusega (tervisest tuleneva erivajadusega) lapsega“ kompetentsid”*.

Kutsestandard näeb muuhulgas ette, et tugiisikuna töötav inimene peab valdama eesti keelt tasemel B1, mis tuleneb Vabariigi Valitsuse 20.06.2011 määrusest nr 84 “Ametniku, töötaja ning füüsilisest isikust ettevõtja eesti keele oskuse ja kasutamise nõuded” § 7 lõige 9. Tugiisiku kutseksam toimub üksnes eesti keeles. OÜ Macte pakutud koolitus on aga planeeritud venekeelsena. Asjaolu, et Ida-Virumaal on eesti keele valdamise tase inimeste seas madal ning õppijad ei ole võimelised kutseksamit eesti keeles sooritama, on ka üks põhjustest, miks koolitusega ei ole siiani alustatud. Näiteks selgus koolituse eel, et potentsiaalsed õppijad, kellega asutus oli grupi komplekteerimisel arvestanud, said Töötukassast koolituse rahastusele negatiivse otsuse, kuna ei vallanud kutsestandardis sätestatud keeletaseme nõudele vastaval tasemel eesti keelt. Veebivestlusel mainis koolitusasutuse juht, et lähitulevikus on kavas koolitus ümber teha eestikeelseks, et tööturule vajalike kompetentsidega inimesi siiski koolitama hakata.

Lisaks valdkondlikule kutsestandardile on tugiisiku koolituse õppekava koostamise üheks aluseks ka Tervise- ja tööministri 22.11.2018. a määrus nr 50 “Töökeskonnavoliniku, töökeskkonnanõukogu liikme ja esmaabiandja koolituse ja täienduskoolituse kord täienduskoolitusasutuses” § 3. Tervise- ja tööministri määrus on esmaabiandja koolituse väljatöötamise aluseks. Koolitusasutusel on olemas kokkulepe Karell Kiirabiga, kes vajaliku kvalifikatsiooniga koolitajaid pakub.

Vastavalt eneseanalüüsile peab asutus oluliseks õppekava kaasajastamise protsessi. Selleks, et õppekava oleks aja- ja asjakohane, on asutusel plaanis jälgida ja analüüsida uuendusi, mis puudutavad õppekava koostamise aluseks olevat kutsestandardit, koolitajate ja õppijate ettepanekuid ning tööturu vajadusi.

Parendusvaldkonnad ja soovitused

Tugiisiku õppekavas on selle alusdokumendina toodud ära Sotsiaal- ja tervishoiuvaldkonna spetsialist, tase 4 kutsestandard tervikuna. Tegelikult puudutab õppekava ainult ühte spetsialiseerumist sellest

– töö abivajadusega (tervisest tuleneva erivajadusega) lapsega, tase 4. Komisjon soovib viidates täienduskoolituse standardi § 2 lõikele 4

- a) muuta õppekava alusdokumendi kirjeldust selliselt, et selles mainitaks ainult neid kompetentse, mida on kutsestandardist õppekavas kasutatud;
- b) kuna kutsestandardi läbivate kompetentside seas on ka nõue eesti keele oskusele B1 tasemel, mida koolituse käigus ei õpetata, siis lisada alusdokumendile viitavas kirjelduses juurde märke „välja arvatud eesti keele oskus B1 tasemel“.

2. Õppekava erinevad osad moodustavad sidusa terviku. Õpiväljundid vastavad õppekava eesmärgile ja sisule ning on õppekavas planeeritud õppeaja ja meetoditega saavutatavad.

Suunised: Õpiväljundid kirjeldavad koolituse lõpuks omandatavaid teadmisi, oskusi ja hoiakuid ning nende saavutamist õppija poolt on võimalik kas koolituse käigus ja või selle lõpus hinnata. Kus asjakohane, vastavad õpiväljundid valdkonna kutsestandardi ja/või regulatsiooni nõuetele ([täienduskoolituse standard § 2 lg 2](#)).

Õppekava erinevad osad – pealkiri, eesmärk, õpiväljundid, õpingute alustamise tingimused (sh digiõppes osalemiseks vajalikud nõuded), õppesisu, õppemeetodid, hindamine, õppemaht – on omavahel kooskõlas ja moodustavad sidusa terviku ning võimaldavad koolituse sihtrühmal ettenähtud ajaga saavutada õpiväljundid. Koolituse kirjelduses on nimetatud, milliseid tehnoloogilisi vahendeid õppijal on vaja, et veebiõppes osaleda.

ANALÜÜS

Õppekava pealkiri ja eesmärk on omavahel kooskõlas. Koolituse eesmärgiks on „valmistada ette tugiisik, kelle peamiseks ülesanneteks on töötamine lastega, kes vajavad tuge ja abi: kliendi sotsiaalsete oskuste ja tegevusvõime arendamine, säilitamine ja toetamine, juhendamine ja toetamine igapäevaelu toimingutes, toetamine võimetekohasel panustamisel ühiskonda ja asjaajamise korraldamisel.“ Õppekava sisu ja õpiväljundid toetavad selle eesmärgi saavutamist.

Tugiisiku koolitusega alustamiseks on õppekavas toodud ära loetelu õpingute alustamise tingimustest: „Koolitusel võib õppida täisealine isik, kes vastab Sotsiaalhoolekande seaduse § 25 lõike 2 punktis 1 ja Lastekaitse seaduse § 20 esitatule. Õppe alustamise tingimuseks on koolitusjuhiga vestlusel osalemine. Lisaks annab koolitusel õppida soovija nõusoleku, et vajadusel ta on valmis oma eesti keele oskust arendama nii, et olla võimeline tugiisiku kutseeksami sooritama eesti keeles.“ Sotsiaalhoolekande seaduses ja lastekaitse seaduses viidatud punktid loetlevad üles välistused, mille olemasolul isik tugiisiku teenust osutada ei tohi. Sotsiaalhoolekande seaduses on nendeks isik, kellel

- a) on kehtiv märke karistusregistris tahtlikult toimepandud kuriteo eest, mis võib või ohtu seada teenust saama õigustatud isiku elu, tervise ja vara;
- b) kes on teenuse saaja esimese või teise astme üleneja või alaneja sugulane;
- c) kes elab alaliselt või püsivalts samas eluruumis teenuse saajaga.

Lastekaitse seaduse § 20 sisaldab samuti kehtiva karistusregistri kande puudumise nõuet, aga lisab juurde, et lastega ei tohi töötada ka isik, kellele on kohaldatud sundravi karistusseadustikul loetletud paragrahvide alusel. Lastekaitse seaduse kohaselt langeb nende tingimuste kontrollimise kohustus isiku tööandjale. Komisjon juhib siinkohal asutuse tähelepanu asjaolule, et eelmainitud seadustes sätestatud tingimuste kontrollimine ei ole koolitusasutuse pädevuses ning kõikide tingimuste täitmist (nt SHS piirangud teenuse osutamiseks teatud isikutele) ei ole võimalik ega asjakohane ka kontrollida. Viimane

puudutab eespool toodud sotsiaalhoolekande seadusest tulenevaid piiranguid b ja c. Asutus möönis veebivestlusel ka ise, et neil puudub pädevus antud nõuete kontrollimiseks, v.a. juhul kui isik on ise vabatahtlikult nõus neile tooma väljavõtte karistusregistrist, kuid komisjoni hinnangul ei tohiks see olla piiranguks õppija koolitusel osalemisele. Koolitusasutus mainis ka, et tegelikult on pädevus ja isegi kohtustus nende nõuete täitmist kontrollida asutusel, kuhu õppija õppetöö käigus praktikale suundub ning sellest on asutustega ka räägitud.

Mis puutub eesti keele nõude täitmisesse, siis eeltingimuses mainitud kohustus „*anda nõusolek, et vajadusel on õppija valmis ka oma eesti keele oskust arendama nii, et olla võimeline tugiisiku kutseeksamit sooritama eesti keeles*“ ei saa lugeda õppijale siduvaks, kuna kutseeksami tegemine on samuti vabatahtlik ega ole seotud täienduskoolituse õppes osalemisega.

Veebivestlusel tõdes asutus, et kõige parem oleks kui inimene oleks valmis läbima paralleelset kaks koolitust – nii eesti keele kui ka tugiisiku koolitus. Samas, sundida õppijat seda tegema asutus ei saa. Hindamiskomisjon on seisukohal, et kui seadus või määrus ei reguleeri kutset, ehk töötamiseks ei ole kutsetunnistuse omamine kohustuslik, siis peaks õppijal olema võimalus valida, kas ta soovib kutseeksamit sooritada või mitte ning sellest tulenevalt soovib hindamiskomisjon kutseeksami sooritamist eesti keeles õppe alustamise tingimustes mitte ära tuua. Koolituse lõpetanule jääb võimalus kutseeksam sooritada ka hiljem pärast õpinguid, kui ta on omandanud piisaval tasemel eesti keele oskuse, või kui tulevane tööandja ja õppija ise seda mingil ajahetkel oluliseks peab.

Sellest tulenevalt soovib komisjon asutusel õpingute alustamise tingimuste nõuetest eemaldada nii keeleoskuse nõue kui sotsiaalhoolekande seadusest ja lastekaitse seadusest tulenevate nõuete täitmine ning jätta alles ainult need, mida koolitusasutus saab nõuda: keskkharidus ning koolitusele eelneva vestluse läbimine.

Veebivestlusel mainiti, et asutus plaanib lisaks vestlusele küsida õppijalt ka keskkharidust tõendavat dokumenti ning selle kontrollimine on asutuse pädevuses.

Õppekavas on õpiväljunditena kirjas, et koolituse läbinu mõistab tugiisiku töö sisu, kohustusi ja õigusi, rakendab saadud psühholoogialaseid teadmisi abivajadusega lastega töötamisel, toetab ja arendab kliendi sotsiaalseid oskusi ning tegevusvõimet, juhendab klienti igapäevaelu toimingutes, teeb efektiivset koostööd klientide ja nende lähedastega, toetab klienti vajalike teenuste saamisel ja asjaajamise korraldamisel ning osutab vajadusel esmaabi. Eneseanalüüsi kohaselt on õpiväljundid välja töötatud ja sõnastatud vastavalt õppekava koostamise aluseks oleva kutsestandardi kompetentsidele. Hindamiskomisjon leiab, et õppekava õpiväljundite saavutamiseks käsitletavat teemat on läbi mõeldud, toetavad õpiväljundite saavutamist ning vastavad kutsestandardi „*Sotsiaal- ja tervishoiuvaldkonna spetsialist, tase 4*“ kohustuslikele ja spetsialiseerumise „*Töö abivajadusega (tervisest tuleneva erivajadusega) lapsega*“ kompetentsidele. Õpiväljundid on arusaadavalt sõnastatud ning võimaldavad koolituse sihtrühmal ettenähtud ajaga õpiväljundid saavutada. Teoreetilised teadmised saavad praktiseeritud ka praktika käigus, mis kindlasti kinnistab õppijate teadmisi ja oskusi.

Õppe kogumaht on 280 akadeemilist tundi, millest on 160 tundi on auditoorset õppetööd (sisaldades ka 16 tundi esmaabiandja väljaõpet), 80 tundi juhendatud praktikat ja 40 tundi iseseisvat tööd. Veebivestlusel täpsustas asutus, et praegune õppekava ei sisalda eesti keele õpet, kuid on mõelnud, et 10-15 akadeemilise tunni ulatuses eesti keele lühimoodul erialase terminoloogia omandamiseks võiks edaspidi õppekavas olla. Antud õppekava maht on komisjoni hinnangul piisav, et see võimaldaks õppijal

pärast koolitust minna soovi korral taotlema kutset "Abivajadusega (tervisest tuleneva erivajadusega) lapse tugisik, tase 4" (kutse andja Eesti Sotsiaaltöö Assotsiatsioon).

Õppekavas loetletud õppemeetoditeks on loengud, juhitud diskussioon, probleemõpe, grupi- ja paaristöö. Vestlusel lisas asutuse koolitusjuht, et eesmärk on õpetamisel arvestada seda, et kasutusel oleks kaasaegsed õpetamise stiilid ja õpe oleks õppija jaoks vaheldusrikas. Kui koolitaja kasutab aktiivõppemeetodeid, siis on õppijad ka rohkem motiveeritud. Ka koolitaja lisas, et õppetöös kasutatakse kindlasti grupitöid, mille järel on võimalik gruppidel arutleda ja võrdlusi välja tuua. Valitud õppemeetodid on sobilikud õpiväljundites kirjeldatud oskuste ja teadmiste edasiandmiseks.

Parendusvaldkonnad ja soovitused

- 1) Õppekavas on märgitud õpingute alustamise tingimustena ka mitmed sellised, mis
 - a) puudutavad õppija isikuandmeid (karistusregistri andmed);
 - b) ei ole koolituse kontekstis asjakohased ega ole võimalik neid ka kontrollida (sotsiaalhoolekande seadusest tulenevad piirangud edaspidi teatud isikutele tugisiku teenuse osutamisel: vahetu üleneja või alaneja sugulane, samas eluruumis elav isik);
 - c) ei saa olla õppijale siduvad koolitusel osalemisel (lubadus omandada õppeväliselt eesti keele oskus vajalikul tasemel)

Komisjon soovib nimetatud nõuded õpingute alustamise tingimustest eemaldada ning jätta alles ainult need, mida koolitusasutus saab kontrollida.

- 2) Kuna vestluse käigus selgus, et õppijal tuleb õppima asumise eel esitada muuhulgas ka vähemalt keskaridust tõendav dokument, siis sellisel juhul soovib hindamiskomisjon lisada selle nõude õppe alustamise tingimuste alla. Hetkel ei ole see nõue õppekavas kirjeldatud.

KOONDHINNANG HINDAMISVALDKONNALE ÕPPEKAVA JA ÕPPEKAVAARENDUS

Hindamiskomisjoni hinnangul on asutusel olemas õppekavade arendamise ja rakendamise põhimõtted ning neid kasutatakse, kaasates väljatöötamise ning arendamise erinevaid osapooli ning uuringu tulemusi (sh hinnatava koolituse puhul koolitusjuhi poolt läbiviidud uuring ja OSKA uuring). Õppekava on välja töötatud sihtrühma ja tööturu vajadustest lähtuvalt ning töötukassalt saadud sisendi põhjal.

Asutuse õppekava "Tugisik (lastele)" kinnitati 10.11.2022, kuid hindamise hetkeks ei ole ühtegi koolitust antud õppekava alusel läbi viidud ning asutus ei reklaami hetkel koolitust enda veebilehel. Õppekava koostamisel on lähtutud kutsestandardist "Sotsiaal- ja tervishoiu valdkonna spetsialist, tase 4" ning Tervise- ja tööministri 22.11.2018. a määrusest nr 50 "Töökeskonnavoliniku, töökeskonnanoukogu liikme ja esmaabiandja koolituse ja täienduskoolituse kord täienduskoolitusasutuses" § 3. Õppekava koostamise aluseks olevad allikad on asjakohased ja õppekavas sõnastatud, kuid kutsestandardi osas on komisjon, viidates täienduskoolituse standardi § 2 lõikele 4, teinud asutusele soovitusel märkida õppekavasse, et selle koostamisel on lähtutud ainult kutsestandardi ühest spetsialiseerumisest, milleks on „Abivajadusega (tervisest tuleneva erivajadusega) lapse tugisik, tase 4“. Samuti on komisjoni hinnangul vaja õppekava alusdokumentide kirjeldusse ära märkida, et koolitus ei anna õppijale kutsestandardis nõutud eesti keele oskuse taset. Hetkel on koolitus planeeritud venekeelsena, kuid asutuse kinnitusel kavatsetakse keelenõudest ja asjaolust, et kutseksamit saab teha ainult eesti keeles, teha koolitus ümber ja hakata seda pakkuma eestikeelsena.

Pärast esimese tugiisiku koolituse käivitamist on asutusel plaanis koguda tagasisidet nii suuliselt kui ka kirjalikult, et teha vajadusel parendustegevusi nii õppekavas kui ka koolituse läbiviimisel.

Hindamiskomisjon leiab, et õppekava tervikuna on sidus, sihtrühmale sobiv ja eesmärgiga kooskõlas. Selle õpiväljundid on selgelt sõnastatud ja asjakohased. Õpe maht on sihtrühma arvestades sobiv ning antud mahu juures on võimalik õppekavas märgitud hindamismeetoditega õpiväljundite saavutamist ka hinnata. Teoreetilised teadmised saavad praktiseeritud ka praktika käigus, mis kindlasti kinnistab õppijate teadmisi ja oskusi.

Komisjon on oma aruandes pikemalt peatunud tugiisiku õppekava õppe alustamise tingimustel ning palunud koolitusasutusel nende osas korrekture teha. Nimelt on koolitusega alustamiseks on õppekavas eeltingimusena toodud välja, et koolitusel võib õppida täisealine isik, kes vastab Sotsiaalhoolekande seaduse § 25 lõike 2 punktis 1 ja Lastekaitse seaduse § 20 esitatule. Komisjoni hinnangul ja ka asutuse enda nõusolekul (selgus vestlusel) ei ole koolitusasutusel pädevust mainitud seadustes toodud nõuete täitmist kontrollida. Seda saab teha ainult õppija tulevane tööandja või asutus, kuhu õppija õpingute raames praktikale läheb. Lisaks ei saa need nõuded olla takistuseks õppijal õppes osalemisel. Sellest tulenevalt on komisjon teinud asutusele ettepaneku need õpingute alustamise tingimustest eemaldada.

Lisaks eelnevale on õpingute alustamise tingimustes kirjas, et koolitusel õppida soovija annab koolitusasutusele nõusoleku, et vajadusel ta on valmis oma eesti keele oskust arendama nii, et olla võimeline tugiisiku kutseeksami sooritama eesti keeles. Komisjoni hinnangul ei saa koolitusasutus õppijalt seda nõuda, kuna kutseeksami sooritamine on õppijale vabatahtlik ning seega ei ole sellise lubaduse andmine õppijale siduv. Ka selle tingimuse on komisjon palunud asutusel õppekavast eemaldada.

Koolitusasutus saab õpingute alustamise tingimustena hinnatavas õppekavas sätestada vaid keskhariduse nõude ning selle, et õppe alustamiseks on vajalik koolitusjuhiga vestlusel osalemine.

Kokkuvõttes on komisjon seisukohal, et asutusel on olemas koolituse väljatöötamise ja arendamise põhimõtted ja neid järgitakse. Õppekava üldiselt on sidus ja asjakohane, kuid kuna asutus on jätnud täpsustamata, millistele „Sotsiaal- ja tervishoiu valdkonna spetsialist, tase 4“ kutsestandardis sisalduvatele kompetentsidele (spetsialiseerumisele) õppekava tegelikult baseerub ning õpingute alustamise tingimustest tuleb eemaldada ka mitte asjakohased viited sotsiaalhoolekande seadusele ja lastekaitse seadusele, siis loetakse antud hindamisvaldkonna nõuded põhiosas täidetuks.

ÕPPEKAVA JA ÕPPEKAVAARENDUS:

Nõuded on põhiosas täidetud

II ÕPPIMINE JA ÕPETAMINE

3. Koolitaja suunab õppijaid õppimise eest vastutust võtma.

Suunised: Õppijad on kaasatud õppeprotsessi kujundamisse. See tähendab, et õppeprotsessi alguses on õppijatega läbi arutatud, mis on õppekava eesmärk, õpiväljundid, kuidas toimub õppimine ja

hindamine ning kuidas antakse tagasisidet. Koolituse alguses on kaardistatud, milliste ootustega on õppijad koolitusele tulnud ning nende ootustega arvestatakse.

ANALÜÜS

Vastavalt õppekavale ja esitatud eneseanalüüsile on õppe alustamise tingimuseks koolitusjuhiga vestlusel osalemine. Vestluse eesmärgiks on selgitada välja, miks õppija valis just selle eriala ja koolituse, millised on tema ootused koolitusele, millised on tema eelnevad teadmised, oskused ja kogemused selles valdkonnas. Üks selle vestluse eesmärke on anda õppijale võimalus ka mõtestada selle koolituse vajalikkust tema jaoks. Veebivestlusel selgus, et koolitusjuhi ja õppija vahelisel vestlusel räägitakse ka nõuetest, mis on vaja inimesel täita - keelenõue, haridusnõue, karistusseadustikust tulenev nõue. Aasta alguses toimus kolme õppima soovijaga vestlus telefoni teel, kus näiteks ilmnes, et ühel õppijal ei ole keskharidust, mis on aga seatud õppe alustamise tingimuseks. Kuna tegemist on ühtlasi ka kutseksamiks ettevalmistava koolitusega, siis juhitakse tulevase õppija tähelepanu ka kutsestandardist tulenevale eesti keele nõudele ning kui õppijal see puudub, aga ta siiski plaanib kutseksamile minna, on talle kohe alguses selge, kas tal on mõtet sellele koolitusele tulla.

Eneseanalüüsist tulenevalt tutvustab koolitaja iga mooduli (teemaploki) ja teema alguses selle teema põhisisu, õpiväljundeid, hindamise töid ning hindamiskriteeriume. Kui õppija saab selge ja põhjaliku ülevaate sellest, mis toimub selle teema raames, siis tal on lihtsam aru saada, millele ta peab rohkem keskenduma. Samas peetakse oluliseks rääkida õppijatega läbi, mida saavutatakse teema käsitlemise lõpus ning kuidas õppija saab uusi oskusi ja teadmisi rakendada oma edaspidises töös ja elus.

Vestluse käigus andis asutus teada, et grupi suurus hakkab olema 4-5 inimest, mis võimaldab individuaalset lähenemist igale õppijale. Koolituse ajal täidetakse osalemise tabelit ja kui on näha, et keegi puudub palju, siis võetakse selle inimesega ühendust ning uuritakse puudumise põhjuse üle. Asutus on arvestanud ka asjaoluga, et kuna koolitused on pikad, siis võib õppija motivatsioon ka seetõttu langeda. Samuti võib koolituse lõpus võib tulla hirm, et ei saada kutseksamiga hakkama ja ei leita seetõttu ka julgust koolitust lõpetada. Erinevate olukordade lahendamisel on toeks ka see, et koolitajate seas on psühholoog.

Eneseanalüüsist ilmneb, et kui õppeprotsessis kellegi õpimotivatsioon langeb, siis püütakse anda vajalikku tuge. Motivatsiooni languse põhjuste väljaselgitamiseks arutavad koolitaja, koolitusjuht ja õppija üheskoos selle üle, kuidas saaks probleemi lahendada. Näiteks kas oleks abiks kui muuta midagi õppeprotsessis või koolituse korralduslikus osas. Oluliseks peetakse, et muutused toimuksid kolme osapoole kokkuleppel. Kuna õppijate motivatsiooni tase oleneb ka koolitusel kasutatavatest õppemeetoditest ja -võtetest, siis plaanivad koolitajad kasutada aktiivõppemeetodeid.

Eneseanalüüs on kirjeldatud, et koolitajad ja asutus on ka omavahel arutanud, kuidas toetada erineva õpivõimekuse, haridustaseme ja ettevalmistusega õppijaid. Esiteks on arvestatud sellega, et madalama õpivõimekusega õppuritele tuleb anda õppeprotsessi käigus lisa-aega küsimustele vastamiseks, ülesannete sooritamisele ning vajadusel seletada mingit asja uuesti. Teiseks on koolitajad valmis peale tunde vastama täiendavatele küsimustele e-posti teel. Lisaks, kui koolitaja annab õppijatele ülesandeid, mis võivad erinevatel inimestel võtta erinevalt aega, siis plaanitakse anda seda tööd just iseseisva tööna, et õppijad saaksid ise valida, millal ja kui kaua seda teha. Veebivestlusel lisas koolitaja, et see on hea, kui grupp koosneb erinevatest inimestest. Kui igaüks annab grupis oma panuse, siis on võimalik teineteiselt õppida ja nii toimub ka areng kogu grupi lõikes.

Hindamiskomisjon leiab, et õppijad on kaasatud õppeprotsessi kujundamisse. Õppijate ootused ja motivatsioon on kaardistatud koolituse alguses läbi koolitusjuhi ja õppija vestluse. Iga teema alguses saab õppija ülevaate õpiväljundite saavutamisest.

4. Koolitajad kasutavad õppekava elluviimisel asjakohaseid õppemeetodeid, mis toetavad õppijat õpiväljundite saavutamisel.

Suunised: Koolitaja lähtub koolituse läbiviimisel õppekavast ja toetab õppijat õppe protsessis. Kui koolitust viib läbi mitu koolitajat, on koolitajad koostöös läbi arutanud terve koolituse sisu ja tagavad, et koolitus moodustab õppija vaates terviku.

Õppemeetodid on asjakohased: nende valikul on arvestatud koolituse eesmärgi, õpiväljundite ja sihtrühmaga ning need toetavad õppijat õpiväljundite saavutamisel. Koolitaja kasutab õppekava eesmärkide saavutamiseks paindlikke ja vaheldusrikkaid ja õppijate eripärasid arvestavaid lähenemisviise, mis toetavad õppijate õppimist ning õpioskuste arengut.

ANALÜÜS

Vestlusel selgus, et enne koolitust korraldatakse koolitajatega seminar, kus arutatakse algava koolituse üle. See oli plaanis korraldada ka enne tugiisiku koolituse algust kolme koolitajaga, aga kuna koolitust ei ole toimunud, siis pole ka seda kohtumist veel olnud.

Vastavalt eneseanalüüsile on koolitajatel plaanis kasutada oma õppetöös nii klassikalisi kui ka aktiivõppemeetodeid nagu loeng, ajurünnak, praktiline demonstratsioon, reaalse juhtumite analüüsid, rollimängud, rühmatööd, tegevusplaani koostamine erivajadusega inimese intervjuu põhjal - st kõiki neid meetodeid, mille kaudu saab õppija aktiivselt õppeprotsessi kaasatud.

Koolitajal on võimalik läheneda igale õppijale individuaalselt lähtuvalt tema isiksuse eripäradest ja õpivõimekusest. Koolitusasutusel on kokku lepitud, et kõik koolitajad saavad suhelda oma õppijatega kas e-posti teel või siis isiklikult peale tunde (kui nõustamine võtab lühikest aega). E-posti teel on koolitajad valmis vastama täiendavatele küsimustele, jagama õppe materjale ja linke. Selleks, et õppijad saaksid paremini mõnest teemast aru, annavad koolitajad neile palju praktilisi ülesandeid, et õppetegevus oleks vaheldusrikkam ning traditsioonilise loengu kõrval oleksid korraldatud tegevused, mille kaudu õppijad oleksid aktiivsemalt kaasatud õppeprotsessi, saaksid rakendada saadud teadmisi ja oskusi ning väljendada oma arvamust ja seisukohti.

Veebivestlusel kinnitas asutus, et tagasisides küsitakse ka õppemeetodite kohta, kas on mingid meetodid, mida õppijad ise eelistaksid. Koolitusasutuse eesmärk on õpetamisel arvestada seda, et õpetamisstiilid oleks kaasaegsed ja õpe oleks õppija jaoks vaheldusrikas. Kui koolitaja piirdub ainult loenguga, siis see on õppijale igav, aga kui ta kasutab aktiivõppemeetodeid, siis on õppijad ka rohkem motiveeritud. Hindamisvestlusel selgitas koolitaja, et oluline rõhk on ka grupitöödel ja tuleb kasuks kui grupis on erineva taseme ja taustaga inimesi, siis õpitakse ka üksteiselt.

Hindamiskomisjoni hinnangul on kasutatud õppemeetodid asjakohased ja sobilikud õpiväljundite saavutamiseks.

5. Õppekavas on sätestatud lõpetamise tingimused ja väljastatavad lõpudokumendid. Õppija saab koolitajalt tagasisidet oskuste, teadmiste ja hoiakute omandamise kohta. Tunnistuse andmise korral hinnatakse kõikide õpiväljundite saavutamist.

Suunised: Lõpetamise tingimused on asjakohased ja lõpetamise dokumentide väljastamisel lähtutakse seaduse nõuetest ([täienduskoolituse standardi § 2 lõike 1 punktis 9 ja § 3 lõigetes 1 ja 2](#)). Kui koolituse lõpus antakse tunnistus, siis on alati hinnatud kõikide õpiväljundite saavutamist ja antud selle kohta õppijale tagasisidet. Hindamine on läbipaistev ja objektiivne ning toetab õpiväljundite saavutamist. Kui koolitus lõpeb tõendiga, siis annab koolitaja igale õppijale arengut toetavat tagasisidet oskuste, teadmiste ja hoiakute omandamise kohta. Hindamine ja tagasiside andmine toimub kas õppeprotsessi käigus või lõpus.

ANALÜÜS

Asutuse õppekavas on kirjas, et Macte Täienduskoolituskeskus väljastab tunnistuse, kui õppija on osalenud auditoorses õppes vähemalt 80% ulatuses ja täitnud lõpetamise nõuded täies mahus. Tõendi saab õppija siis kui õppe lõpetamise tingimused on täitmata ja/või õppija on osalenud auditoorses töös vähem kui 80% ulatuses. Eneseanalüüsis on toodud välja, et tõendi saaja leiab tõendilt informatsiooni, millised õpiväljundid ta saavutas. Tugiisiku õppekavas on sätestatud lõpetamise tingimustena: "juhtumianalüüsi koostamine ja kaitsmine, esmaabi testi sooritamine ning iseseisvate tööde õigeks tähtajaks esitamine".

Õpiväljundite saavutamist hindavad eneseanalüüsi kirjelduse järgi koolitajad. Koolitaja ülesandeks on muuhulgas tagada, et hindamismeetodid, -ülesanded ja -kriteeriumid, mida kasutatakse, võimaldaksid hinnata iga õpiväljundi omandamist. Koolitajad valivad hindamismeetodeid lähtuvalt iga õpiväljundi eripärast ja sellest, kuivõrd hästi sobib antud meetod just selle konkreetse õpiväljundi saavutamise hindamiseks. Reeglina kontrollitakse teoreetilisi teadmisi näiteks testide abil ning praktilisi oskusi läbi praktiliste ülesannete. Näiteks, et hinnata, kuivõrd tõhusalt omandas õppija esmaabi väljaõppe käigus teadmised ja oskused, korraldab meditsiinitöötajast koolitaja oma aine lõpus praktilise ülesande ja teoreetiliste teadmiste testi.

Eneseanalüüsis on mitme õpiväljundi hindamise kirjeldamisel mainitud praktiliste ülesannete sooritamist, kuid õppekavas ei ole sellekohast hindamismeetodit kirjeldatud. Veebivestlusel sai selgeks, et õppijad saavad küll praktilistele ülesannetele hinnangud, kuid pigem on see edasiviiv tagasiside õppija arengu toetamiseks. Samuti on eneseanalüüsis kirjeldatud, et toimuvad seminarid iga suurema teemaploki kokkuvõtete tegemiseks, mille käigus annab koolitaja õppijale suuliselt tagasisidet. Veebivestlusel täpsustas asutus, et seminari eel antakse õpilastele ette mingid teemad, mille osas nad peavad tegema kodutöid ja seejärel seminaril esitlema, kuid komisjoni hinnangul ei ole seesugune tagasiside andmine ilma hinnangut andmata õpilase hindamine. Kui õppija ei ole koolitaja hinnangul teemaplokki positiivselt läbinud (iga koolitaja vastutab teatud õpiväljundite omandamise eest, tehes erinevaid ülesandeid ja teste), siis teda koolituselt ei eemaldata ning tal on võimalik kursuse lõpuks mitteamvestatud tööd ära teha.

Eneseanalüüsi kohaselt on üheks tugiisiku koolituse eesmärgiks anda õppijale ettevalmistus abivajadusega (tervisest tuleneva erivajadusega) lapse tugiisik, tase 4 kutse taotlemiseks ning kuna vormikohane juhtumianalüüs on üks eksamiks esitatav dokument, siis antud ülesande täitmine mängib peamist rolli tunnistuse saamisel. Praktikajuhendaja poolt juhendatud praktika käigus vaatleb õppija ühe

tugispetsialisti teenust saava kliendi käitumist, elu ning õppimisega hakkama saamist ja täidab selle alusel juhtumianalüüsi vormi. Vormi täitmisel tuleb õppijal kompetentside ning töö osade kaupa kirjeldada, analüüsida ja põhjendada oma tegevust tugiisikuna, lähtudes juhtumis toodud konkreetsest abivajadusega lapsest. Juhtumianalüüs näitab õppija erialast kompetentsust, oskust väljendada oma seisukohti ning seostada igapäevatööd kutsestandardis toodud kompetentsidega. Pärast praktika läbimist esitab õppija juhtumianalüüsi hinnangu saamiseks oma praktikajuhendajale ning seejärel kaitseb analüüsi kursuse lõpuseminaril, kuhu kogunevad tema rühmakaaslased ja koolitajatest ning koolitusjuhist koosnev hindamiskomisjon. Veebivestlusel lisas asutus, et juhtumianalüüs on iseseisev töö, mis koostatakse praktikajuhendaja ja koolitaja juhendamisel kutse andja poolt väljatöötatud vormile. Lõpuseminar on kui kutseeksami simulatsioon juhtumianalüüsi kaitsmisest.

Veebivestlusel selgus, et praktikajuhendajal tuleb anda hinnang ka õppija praktika sooritusele. Kuna praktikajuhendajal toimub koolitusasutusega tihe suhtlus, siis tuleb juhendajal teavitada asutust, kui õpilasega on mingid probleemid, mis võiksid olla takistuseks praktika mitteläbimisel.

Õppekavas on iseseisva töö kohta kirjeldatud, et see hõlmab õppematerjali loenguvälise osa omandamist, saadud teadmiste kinnistamist ja kodutööde tegemist vastavalt õppejõu antud ülesannetele. Siinjuures ei ole juhtumianalüüsi kui iseseisvat tööd kirjeldatud. Kuna juhtumianalüüs on koolituse üks läbivamaid ja olulisemaid töid ning mille põhjal hinnatakse tema õpiväljundite saavutamist, siis soovib hindamiskomisjon selle ka iseseisva töö all selgelt sõnastada.

Õppekava hindamismeetodi "*iseseisvate tööde õigeks tähtajaks esitamine*" osas sõnas asutus veebivestlusel, et hindamiskriteeriumiks on see, kui tööd on tähtajaks valmis ja esitatud ehk õppijatelt eeldatakse kohusetundlikkust. Kui õppija ei esitata töid õigeaegselt, on tal olenemata sellest aega kuni koolituse lõpuni neid töid esitada. Kui on olukord, et õppija iseseisvaid töid ei esitagi, siis tuleb seda põhjendada, kuid esitamata tööde osas mingeid sanktsioone ei järgne. Iga õppekava koolitaja saab ise planeerida, mis ajaks ja mis töid ta tahab, et õpilased teeksid. Hindamiskomisjon leiab, et hindamismeetodi "*iseseisvate tööde õigeks tähtajaks esitamine*" alusel ei ole võimalik õpiväljundeid hinnata ja mõõta, sest hindamiskriteeriumiga eeldatakse vaid tööde esitamist mingiks perioodiks. Seetõttu soovib selle hindamismeetodina praegusel kujul eemaldada ja sõnastada selliselt, et sellega oleks võimalik õpiväljundite saavutatust hinnata ja mõõta. Muuhulgas sobiks iseseisva töö tähtajaks esitamine hoopis üheks hindamiskriteeriumiks hindamismeetodile "*juhtumianalüüsi koostamine ja kaitsmine*". Siinjuures on oluline märkida, et asutus jõudis veebivestlusel ise selgusele, et tööde tähtajaks esitamine ei ole ilmselt siiski kõige parem hindamismeetod ning lubas selle õppekavast välja võtta.

Hindamiskomisjoni hinnangul on hindamismeetodid "*juhtumianalüüsi koostamine ja kaitsmine, esmaabi testi sooritamine*" sobilikud ning piisavad, et hinnata õppekava õpiväljundite saavutatust.

Parendusvaldkonnad ja soovitused

- 1) Õppekava iseseisva töö all ei ole juhtumianalüüsi kui iseseisvat tööd kirjeldatud. Kuna juhtumianalüüs on koolituse üks läbivaid ja olulisi töid, mis õppijal tuleb teha ning mille põhjal hinnatakse tema õpiväljundite saavutamist, siis soovib hindamiskomisjon selle ka iseseisva töö all selgelt sõnastada.

Hindamiskomisjon leiab, et hindamismeetodi "*iseseisvate tööde õigeks tähtajaks esitamine*" alusel ei ole võimalik õpiväljundeid hinnata ja mõõta, sest hindamiskriteeriumiga eeldatakse vaid

tööde esitamist mingiks perioodiks. Komisjon soovib selle hindamismeetodi sõnastada selliselt, et sellega oleks võimalik õpiväljundite saavutatust hinnata ja mõõta.

6. Õppijatelt kogutakse tagasisidet õppimisele ja õpetamisele ning tulemusi analüüsitakse ja arvestatakse õppeprotsessi parendamisel.

Suunised: Õppijaid innustatakse andma koolitajale tagasisidet õppimise ja õpetamise protsessi kohta. Tagasisidet kogutakse süsteemselt. Tagasiside küsimused kajastavad koolituse erinevaid aspekte, näiteks õppijate rahulolu õppesisu, meetodite, hindamise, õppe mahu ja koolitajaga. Tagasiside tulemusi analüüsitakse ja arvestatakse õppeprotsessi parendamisel.

ANALÜÜS

Vastavalt kvaliteedi tagamise alustes kirjeldatud tagasiside kogumise korrale küsib koolituskeskus peale igat koolitust osalejatelt tagasisidet ja parandusettepanekuid. Tagasisidet võib anda nii kirjalikult paber kandjal kui ka digitaalselt, samuti videointervjuu vormis. Saadud tagasisidet analüüsitakse ning kasutatakse selleks, et pakkuda veelgi kvaliteetsemaid koolitusi.

Eneseanalüüsi kohaselt kavatseb tugisiku koolituse eest vastutav koolitusjuht koguda ja analüüsida õppijate ja koolitajate tagasisidet nii suuliselt läbi individuaalsete vestluste kui ka kirjalikult. Koolituskeskuses on välja töötatud tagasiside ankeet, mille raames küsitakse rahulolu koolituse sisu, koolitajate õpetamisstiili, õppija iseenda püüdlikkuse, õppematerjalide kvaliteedi ning asjakohasuse kohta. Ankeet on välja töötatud *Google Forms* keskkonnas ning õppijad saavad seda täita veebipõhiselt kaks korda koolituse käigus. Esimene tagasiside kogumine tuleks kursuse keskel ja teine juba koolituse lõpusirgel. Koolitusasutus esitas tõendina ka ankeedi, kus on küsimused nii koolitajate, koolitusruumide, õppevahendite ja koolituse sisu kohta. Komisjoni hinnangul on ankeedi põhjal võimalik hinnata õppijate rahulolu koolitustega.

Koolitusasutuse esindajate sõnul saab tagasisidet ka jooksvalt ning suuliselt anda. Selline tagasisidestamine toimub pidevalt. Pärast õppe lõppu korraldatakse ka tänuüritus-seminar, kus kõik saavad veel omakorda oma arvamusi jagada. Tagasiside on siiani olnud teistele koolitustele positiivne. Koolitajaid ja õppemeetodeid puudutav tagasiside on ka üldiselt positiivne. On siiski olnud juhtumeid, kus koolitaja ei ole õppijatele meeldinud ning siis on ka koolitajat vahetatud.

Lisaks tuleb lähtuvalt asutuse kvaliteedi tagamise alustest esitada lektoril koolituskeskuse juhatajale peale koolituse lõppu tagasiside koolitustulemuste ja parandusettepanekute kohta. Veebivestlusel tõdes koolitaja, et hetkel ei ole neil asutusega tagasisidestamisest juttu olnud, sest koolitus ei ole käima läinud ning varasem koostöö asutusega puudub, kuid on kindel, et asutus tagasisidet küsib ja jagab.

KOONDHINNANG HINDAMISVALDKONNALE ÕPPIMINE JA ÕPETAMINE

Hindamiskomisjon leiab, et õppijad on kaasatud õppeprotsessi kujundamisse. Õppijate ootused ja motivatsioon on kaardistatud koolituse alguses vestlusel koolitusjuhiga. Vestluse eesmärgiks on selgitada välja, miks õppima soovija valis just selle eriala ja koolituse, millised on tema ootused

koolituselt, mis on tema esmased teadmised ja oskused selles valdkonnas. Samuti selgitatakse juba vestlusel, millised on täiendavad nõuded (keskharidus, eesti keele oskus) õppima asumiseks.

Vestluse käigus andis asutus teada, et grupi suurus hakkab olema 4-5 inimest, mis võimaldab individuaalset lähenemist igale õppijale. Kui õppeprotsessis kellegi õpimotivatsioon langeb, siis püütakse anda vajalikku tuge ning leida koolitaja, õppija ja koolitusasutusega koostöös lahendused. Koolitajad tutvustavad õppijale iga teemaploki ja teema alguses selle teema põhisisu, õpiväljundeid, hindamistõid ning hindamiskriteeriume. Hindamiskomisjon leiab, et õppijad on kaasatud õppeprotsessi kujundamisse.

Vastavalt eneseanalüüsile on koolitajatel plaanis kasutada oma õppetöös nii klassikalisi kui ka aktiivõppemeetodeid ehk kõiki neid meetodeid, mille kaudu saab õppija aktiivselt kaasatud õppeprotsessi. Koolitusasutusel on kokku lepitud, et kõik koolitajad saavad suhelda oma õppijatega kas e-posti teel või siis isiklikult peale tunde. Veebivestlusel kinnitas asutus, et tagasisidet küsitakse ka õppemeetodite kohta, kas on mingid meetodid, mida õppijad ise eelistaksid. Koolitusasutuse eesmärk on õpetamisel arvestada seda, et õpetamisstiilid oleks kaasaegsed ja õpe oleks õppija jaoks vaheldusrikas. Hindamiskomisjoni hinnangul on kasutatud õppemeetodid asjakohased ja sobilikud õpiväljundite saavutamiseks.

Hinnatavas õppekavas on sätestatud lõpetamise tingimused ja väljastatavad lõpudokumendid. Asutus väljastab tunnistuse, kui õppija on osalenud auditoorses õppes vähemalt 80% ulatuses ja täitnud lõpetamise nõuded täies mahus ning tõendi, kui õppe lõpetamise tingimused on täitmata ja/või õppija on osalenud auditoorses töös vähem kui 80% ulatuses. Eneseanalüüsis on toodud välja, et tõendi saaja leiab tõendilt informatsiooni, millised õpiväljundid ta siiski saavutas. Tugiisiku õppekavas on sätestatud lõpetamise tingimustena: *“juhtumianalüüsi koostamine ja kaitsmine, esmaabi testi sooritamine ning iseseisvate tööde õigeks tähtajaks esitamine”*.

Õpiväljundite saavutamist hindavad eneseanalüüsis oleva kirjelduse järgi koolitajad. Koolitaja ülesandeks on muuhulgas tagada, et hindamismeetodid, -ülesanded ja -kriteeriumid, mida kasutatakse, võimaldaksid hinnata iga õpiväljundi omandamist. Eneseanalüüsis on mitme õpiväljundi hindamise kirjeldamisel mainitud praktiliste ülesannete sooritamist ning seminare, kuid õppekavas ei ole sellekohast hindamismeetodit kirjeldatud. Veebivestlusel sai selgeks, et tegemist on pigem edasiviiva tagasiside andmisega, mitte hindamisega.

Õppekavas on iseseisva töö kohta kirjeldatud, et see hõlmab õppematerjali loenguvälise osa omandamist, saadud teadmiste kinnistamist ja kodutööde tegemist vastavalt õppejõu antud ülesannetele. Siinjuures ei ole juhtumianalüüsi kui iseseisvat tööd kirjeldatud.

Õppekava hindamismeetodi *“iseseisvate tööde õigeks tähtajaks esitamine”* osas sõnas asutus veebivestlusel, et hindamiskriteeriumiks on see, kui tööd on tähtajaks valmis ja esitatud ehk õppijatelt eeldatakse kohusetundlikkust. Hindamiskomisjon leiab, et nimetatud hindamismeetodi alusel ei ole võimalik õpiväljundeid hinnata ja mõõta, sest hindamiskriteeriumiga eeldatakse vaid tööde esitamist mingiks perioodiks. Hindamiskomisjoni hinnangul on hindamismeetodid *“juhtumianalüüsi koostamine ja kaitsmine, esmaabi testi sooritamine”* sobilikud ning piisavad, et hinnata õppekava õpiväljundite saavutatust.

Vastavalt kvaliteedi tagamise alustes kirjeldatud tagasiside kogumise korrale küsib koolituskeskus peale igat koolitust osalejatelt tagasisidet ja parandusettepanekuid. Tagasisidet võib anda nii kirjalikult

paber kandjal kui ka digitaalselt, samuti videointervjuu vormis. Saadud tagasisidet analüüsitakse ning kasutatakse selleks, et pakkuda veelgi kvaliteetsemaid koolitusi.

Vaatamata sellele, et õppekavas praegu sõnastatud hindamismeetodid vajavad täpsustamist, leiab komisjon, et see asjaolu ei mõjuta oluliselt õppe kvaliteeti kogu hindamisvaldkonna lõikes ning seetõttu hindab komisjon hindamisvaldkonna nõuded tervikuna täidetuks.

ÕPPIMINE JA ÕPETAMINE:

Nõuded on täidetud

III KOOLITAJAD

7. Koolitajatel on koolituste läbiviimiseks vajalik erialane kvalifikatsioon, õpi- ja/või töökogemus ja täiskasvanute koolitaja pädevus. Info koolitajate kompetentside kohta on kättesaadav koolitusasutuse veebilehel. Koolitaja arendab regulaarselt oma erialaseid ja täiskasvanute koolitaja pädevusi.

Suunised: Info kõigi koolitajate kompetentsust tõendava kvalifikatsiooni, õpi- ja/või töökogemuse kohta on kättesaadav koolitusasutuse veebilehel ([TäKS § 11 lõige 2](#)). Veebilehel on koolitajate kompetentside kirjelduses lisaks erialasele kvalifikatsioonile ja varasemale töökogemusele märgitud asjakohane erialane ja täiskasvanute koolitamise alane enesetäiendamine. Koolitusasutus on määratlenud nõuded koolitajatele (sh praktikajuhendajatele) ning neid rakendatakse koolitajate (sh praktikajuhendajate valikul). Asutusel on olemas praktika läbiviimise põhimõtted. Koolitaja analüüsib oma tegevust, võttes mh arvesse õppijate tagasisidet, ning hoiab end kursis uuemate suundadega nii eriala- kui täiskasvanukoolituse valdkonnas.

ANALÜÜS

Asutuse kodulehel on info koolitajate ja nende hariduse kohta olemas, v.a. info esmaabi koolituse läbiviija kohta. Vestlusel selgus, et koolitusasutusel on kokkulepe Karell Kiirabiga, kellel on olemas sertifitseeritud koolitajad ning väljaõppeks vajalikud ruumid ning vahendid. Info veebilehel on piisav ja vastab täiskasvanute koolituse seadustest tulenevatele nõuetele.

Kvaliteedi tagamise aluste dokumendis on kirjas, et OÜ Macte koolitajad peavad omama kõrgemat erialast ning pedagoogilist haridust või olema aktiivselt tegutsenud õpetatavas valdkonnas ning omama vastava sisulist kogemust, mida nad on võimelised tõestama. Veebivestlusel selgus, et täiskasvanute koolitamise kogemus on pigem soovituslik, olulisemaks peetakse siiski erialaseid kompetentse.

Vastavalt koolitusasutuse eneseanalüüsile peab tugiisiku õppekava koolitajatel olema kõrgharidus sotsiaal- ja psühholoogiavaldkonnas, erialaste täiendkoolituste läbiviimise ja täiskasvanute koolitamise kogemus (kasuks tuleb Täiskasvanute koolitaja, tase 6 kutse). Oluliseks peetakse ka varasemat töökogemust õpetataval alal. Ühel koolitajal on kutsetunnistus täiskasvanute koolitaja, tase 6, olemas. Tugiisiku õppes on oluline koht ka koolitusasutuse välisel praktikal. Vestlusel selgus, et praktika juhendamise põhimõtted on asutusel olemas, samuti on sätestatud kvalifikatsiooninõuded praktika juhendajatele. Kuna ühtegi koolitust pole veel toimunud, siis on need nõuded praegu kirjas praktikalepingu kavandis. Kõik muud praktikale asumisega seotud dokumendid on asutuse nende

kinnituse kohaselt olemas. Komisjon soovib asutusel fikseerida praktika juhendamise seotud ja praktikajuhendaja kvalifikatsioonile sätestatud nõuded ka asutuse õppe kvaliteedi tagamise aluste dokumendis.

Arenguvõimalused

Asutusel on välja töötatud nii praktika juhendamise põhimõtted kui kvalifikatsiooninõuded tulevastele praktikajuhendajatele, kuid hetkel on need sõnastatud vaid praktikalepingu kavandis. Komisjon leiab, et nimetatud põhimõtted ja nõuded on asjakohane lisada ka asutuse õppetööd korraldavatesse sisedokumentidesse, nt õppe kvaliteedi tagamise alustesse.

KOONDHINNANG HINDAMISVALDKONNALE KOOLITAJAD

Asutuse veebilehel on väljas info koolitajate ja nende hariduse kohta olemas ning see on ülevaatlik ja piisav. Koolitajate kvalifikatsioon vastab asutuse kvaliteedi tagamise alustes ning tugiisiku õppekavas kirjeldatud kvalifikatsiooninõuetele. Esmabi koolituste osas on asutusel kokkulepe Karell Kiirabiga, kellel on olemas litsentseeritud esmaabi koolituste läbiviijad.

Asutuse veebilehel ei ole infot esmaabi väljaõppe läbiviijate kohta, aga veebivestluse kohaselt on asutusel kokkulepe Karell Kiirabiga, kellel on litsentseeritud koolitajad olemas ning kes tulevad vajadusel kohapeale õpet läbi viima. Tugiisiku õppes on oluline koht ka praktikal. Hetkel on praktika läbiviimise põhimõtted ja kvalifikatsiooninõuded praktikajuhendajatele kirjas ainult praktikalepingu kavandis (konkreetseid lepinguid pole veel sõlmitud, kuna koolitusi pole veel toimunud), kuid komisjon soovib need lisada ka asjakohastes sisedokumentidesse, nt õppetöö kvaliteedi tagamise alustesse. Kõik muud praktikaga seotud dokumendid ja vormid on asutusel olemas. See tagaks osalejatele ühtlasema praktika kvaliteedi.

KOOLITAJAD:

Nõuded on täidetud

IV RESSURSID

8. Füüsiline ja/või digiõppe keskkond on asjakohane ja toetab õppijat õpiväljundite saavutamisel.

Suunised: Füüsiline keskkond vastab tervisekaitse, töötervishoiu ja tööohutuse nõuetele ja on õppijatele ohutu. Koolituse kirjelduse juures on olemas info ruumide ligipääsetavuse osas. Veebikeskkonnas läbiviidava õppe puhul arvestatakse õppija vajadustega. Õppija toetamiseks õpiväljundite saavutamisel on kavandatud aja- ja asjakohased digitehnoloogilised lahendused, sh vajadusel e-õppe keskkond.

ANALÜÜS

Kvaliteedi tagamise aluste dokumendis on kirjas, et koolitusasutus viib läbi koolitusi õppeklassis, mis vastab tervisekaitse nõuetele. Õppeklass on varustatud tänapäevase esitlustehnikaga (dataprojektor, arvuti jne) ja tahvliga. Koolitustel on õppematerjalid paberkandjal ja/või elektrooniliselt. Koolitusgrupi

suurus sõltub koolitusest, kuid eesmärgiks on siiski tagada individuaalne lähenemine kogu õppeprotsessi jooksul.

Vastavalt eneseanalüüsile peab õpperuum olema piisavalt avar ja valgusküllane. Iga pooleteise tunni tagant tehakse õppetöös sirutus- või kohvipaus. Oluline on, et ruumid asuksid kesklinnas ja et hoone oleks hõlpsasti ligipääsetav. Vajadusel renditakse sobivad ruumid. Vestlusel selgus, et õppima on oodatud ka ratastoolis inimesed.

Veebikeskkonna valikul eelistatakse kasutada Zoom'i keskkonda, kuna antud keskkond on läbi proovitud ja sellel on piisavalt erinevaid funktsioone ja tehnilisi lahendusi koolituse tõhusaks korraldamiseks ning läbiviimiseks. Enne koolituse algust saavad kõik osalejad üksikasjalikud juhised selle keskkonna kasutamiseks. Välja on töötatud osalejate tehnilise toe süsteem, mida teostatakse telefoni või e-posti teel. Koolituse läbiviimise eest vastutav koolitusjuht vastab õppijate küsimustele ja aitab neil lahendada jooksvaid probleeme.

Koolitusasutus on valmis hübriidõppe läbiviimiseks. Sellel juhul kavatsetakse kasutada ka lisaseadet, milleks on õpperuumis asuv eraldi mikrofon. See annab veebis osalejatele võimaluse hästi kuulda ka klassiruumis viibivate osalejate vastuseid ja arutelusid. Lisaks on plaanis kasutada tundide salvestamise funktsiooni, nii et puuduvad õppijad saavad järele vaadata kogu õppetunni.

Eneseanalüüsis on täpsustatud, et koolitusel saavad osaleda ka erivajadustega inimesed, sest pakutakse ka veebipõhist õpet. Veebivestlusel lisas asutus, et erivajaduse all on mõeldud füüsilist puuet, näiteks ratastooliga liikumine.

Vestlusel selgus, et õpilasel peavad endal olema vahendid veebi õppes osalemiseks ning seda ka esimesel vestlusel nendele räägitakse.

KOONDHINNANG HINDAMISVALDKONNALE RESSURSID

Komisjon leiab, et füüsiline (õppevahendid, seadmed, ruumid jms) ja digiõppe keskkond on nõuetekohane, vastab koolituste eesmärkidele ning toetab õppijat. Asutusel on olemas nõuetele vastav ja koolituse läbiviimiseks vajaliku sisustusega õpperuumid, kuhu on ligipääs ka puuetega inimestel. Veebikeskkonnana kasutatakse Zoom'i ja MS Teamsi keskkondasid.

Asutusel on võimekus viia läbi ka hübriidõpet. Selleks on õpperuumis olemas eraldi mikrofon, mis võimaldab veebis osalejatel hästi kuulata ka neid arutelusid, mis toimuvad klassiruumis kohapeal.

Komisjoni hinnangul on nõuded ressursside hindamisvaldkonnale täidetud.

RESSURSID:

Nõuded on täidetud